

POROČILO Z LETOŠNJIH AKCIJ KOMISIJE ZA PLANINSKA POTA PRI PZS

VARNE ZAHTEVNE PREPADNE POTI

STONE TOMŠE

Slovenski gorski svet obišče letno preko milijon gornikov, domačih in tujih. Med njimi je precej takih, ki niso niti primerno izurjeni, niti opremljeni za hojo po visokogorskih poteh. Zato planinska organizacija posebej pozornost vzdrževanju nekaj sto kilometrov najbolj izpostavljenih poti v visokogorju. Dela na poteh in varovanjih izvaja peščica strokovno usposobljenih gornikov-markacistov. Vsa dela pri popravilih poti opravljajo markacisti brezplačno.

V letošnjem letu je bilo izvedenih več akcij. Lahko rečemo, da je bila letošnja sezona glede popravil visokogorskih poti rekordna. S pomočjo helikopterja Slovenske vojske je bil ves potreben material dostavljen na delovišča posameznih poti. Markacisti iz preko 20 planinskih društev so v 56 dneh obnovili 10 zahtevnih in zelo zahtevnih poti v našem visokogorju. Da so vse te akcije lahko v celoti bile, so poleg Planinske zveze Slovenije markacistom priskočili na pomoč tudi sponzorji s svojimi izdelki in finančno pomočjo.

ODPISANE POTI SPET UREJENE

Najdaljša in dokaj zahtevna je bila akcija pri popravilu in nadelavi poti preko Visoke (2408 m) na Spodnjo Vrbanovo špico (2299 m) do knnice Pekel nad dolino Kot. Ta pot je bila nekaj let v precej slabem stanju, tako da je bilo že predlagano, da se črta z uradnega seznama planinskih poti. Člani PD Javornik-Koroška Bela, ki so vzdrževalci te poti, pa so se odločili, da jo obnovijo, saj spada med najdržnejše in tudi najslabše v naših gorah. Na akciji, ki je trajala dva tedna, je delala skupina 14 markacistov. Sedaj, ko je pot v celoti obnovljena, lahko trdimo, da je ena od lepših zelo zahtevnih poti v naših Alpah. Vendar naj se po njej podajo le izurjeni in večji planinci, ki ne poznajo vrtoglavice! Manj izurjeni, a primerno opremljeni naj se po njej povzpnejo le v spremstvu vodnika.

Druga taka pot v Julijskih Alpah, ki je bila precej let zaprta in skoraj neprehodna za povprečnega planinca, je pot iz Zavetišča pod Špičkom do Kanjskega prevala. To je res prava »trentarska« pot s čudovitimi razgledi ter obilo flore in favne. Ker je to pot za pravo planinsko popotovanje, so se pri Planinskem društvu Jesenice odločili, da jo ponovno usposobijo in namenijo planincem, ki se radi podajo proč od množično obljudenih poti. Skupina petih markacistov je celotno pot na novo markirala, porezala rušje ob poti in v grapi pod Zagorelcem pritrdila nove kline in žično vrv. Kljub novim markacijam pa je omenjena pot v slabem vremenu še zmeraj orientacijsko zahtevnejša.

Ista skupina je obnovila tudi pot iz Malega Kota na Jalovec (čez tako imenovano Jalovško škrbino). Na

poti od lovske kočice do Malega Kota so požagali rušje, v steno pod Jalovškim ozebnikom pa namestili nove kline in zamenjali dotrajano in uničeno žično vrv. Celotno pot so tudi na novo markirali.

Lani je skupina markacistov obnovila pot do drugega Martuljskega slapa, v letošnjem letu pa so obnovili pot za Ak. PD Gozd-Martuljek, ki vzdržuje obe poti, se je potrudilo, da je akcija potekala nemoteno. Del poti so prestavili višje nad obstoječo pot. Požagali so rušje in korenine na poti in ob njej. Vklესali so nove stopnje in namestili nova varovala.

Ker je skalni podor leta 1995 poškodoval varovala na poti Kotovo sedlo—Jalovec, so jih v lanskem letu le zasilno obnovili. V letošnji akciji so vsa poškodovana varovala popravili in na novo namestili. Markacisti PD Medvode in drugi člani tehnične podkomisije KZP so tako usposobili še eno zelo zahtevno pot v Julijskih Alpah.

UREJENE POTI OKOLI VADIN

Precej naših zavarovanih poti vodi po grebenih. Zato so še posebej izpostavljene udarom strel. Najbolj znani po teh poškodbah sta zelo zahtevni poti, ki vodita na Triglav, pot Kredarica—vrh Triglava—stara vojaška kasarna Morbenja na Triglavskih podih in pot Čez Plemenice s prelaza Luknja na Triglavske pode. Obe poti so v letošnjem letu popravili in na novo zavarovali. Pri prvi so sodelovali markacisti PD Ljubljana-Matica, pri drugi pa markacisti PD Ptuj. Transport materiala in opreme ter ljudi je opravila Slovenska vojska s helikopterjem. Manjša akcija je bila že v začetku junija na poti dolina Kot—Staničev dom. S klini in žično vrvjo so zavarovali del poti pod in nad studencem.

Ena od večjih akcij na območju Kamniško-Savinjskih Alp je bila na poti Vadine—Velika Baba. Kranjski planinci so leta 1975 trasirali pot, ki pelje po slovenski strani na vrh. Zaradi izredno krušljivih kamnin na tej poti so v lanskem letu poskusno nadelali spodnji žleb na omenjeni poti. Izkazalo se je, da se z današnjo tehniko varovala dá ustrezno namestiti, tudi na takih terenih. V letošnjem letu so markacisti nadelali celotno pot. Vso pot so tudi očistili zapadnega kamenja. Dostopi na vrh te mejne gore so tako z obeh strani odlično urejeni.

V septembru lanskega leta je potres na območju Kamniških Alp povzročil, da se je podrla velika skalna luska na vrhu Žrela pod Vadinami. Velike skalne gmote so popolnoma uničile varovala v zgornjem delu Žrela. V letošnjem letu so markacisti v tridnevni akciji očistili celotno pot skozi Žrela in namestili nova varovala. Tako je ta dokaj obljudena pot med Vadinami in Češko kočico ponovno varna za prehod.

Poleg naštetih je bilo opravljenih še nekaj manjših akcij na območju Savinjskih Alp, in sicer na poti Bele peči—

Loka—Raduha, Grohot—Rogovilec, Logarska dolina—Klemenča jama in Firšt—Sv. Duh.

Seveda ni zanemarljivo tudi delo ostalih slovenskih markacistov, ki so letos delali na poteh, ki jih vzdržujejo njihova planinska društva.

V letu 1998 bodo poglavitne akcije Hanzova pot na Prisojnik, pot skozi Kačji graben na Špik, pot iz Drežnice na Krn in poti na področju Kanina.

PLANINSKI MEJNI PREHODI

Poleg del na zavarovanih poteh so člani Komisije za planinska pota v letošnjem letu skupaj s posameznimi upravami za notranje zadeve markirali planinske poti, ki vodijo do mejnih mest, ki so določena za prehod državne meje po sporazumu o planinsko turističnem prometu na mejnem območju med Republiko Avstrijo in Republiko Slovenijo. Teh prehodnih mest je na ce-

lotni meji z Republiko Avstrijo 22. Tako so bile v letošnjem letu z obmejno markacijo (osnovna Knafelčeva markacija za označevanje planinskih poti, ki ji je dodan zelen kolobar) označene poti na območju Kepe, Golice, Stola, Košute, Kamniških Alp, Olševe, Koprivne in Pece.

Lansko poletje, predvsem pa v letošnjem letu so na terenu začeli postavljati nove smerne table za označevanje smeri poti. Oblika smerne table je povzeta po švicarskem vzorcu. Na teh tablah so tako kot na dose-danjih osnovne informacije o poti, in sicer smer poti, čas hoje, zahtevnost poti in planinsko društvo, ki vzdržuje posamezno pot. Na novo je navedena nadmorska višina stojišča, kjer so te table. Sponzor teh tabel je Telekom Slovenije. Glede na interes društev upamo, da bomo na tak način dosegli čim bolj enotno označevanje planinskih poti v Sloveniji.

V GORAH NI POPOLNE VARNOSTI, TAM VEDNO OBSTAJA NEKAKŠNO TVEGANJE

OBČUTEK ZA GORE IN ZA NEVARNOSTI

Prvi letošnji avgustovski konec tedna je v Alpah umrlo najmanj dvanajst ljudi, sedem samo na Montblancu. Na italijanski strani Montblanca je prvo avgustovsko nedeljo padla v globino španska naveza s petimi alpinisti. Edini preživeli iz naveze je v bolnišnici v Aosti pripovedoval, da so njegovi štirje kolegi med vzponom padli v globino. Neki v Španiji živeči nemški planinec je moral po vremenskem obratu na nadmorski višini 4700 metrov le nekoliko pod vrhom dva dni čakati na pomoč; šele v nedeljo so ga s helikopterjem prepeljali v bolnišnico v Aosto. Tam je zvečer istega dne umrl zaradi popolne izčrpanosti. Njegov španski spremljevalec, ki je bil skupaj z njim v ledenem mrazu, je bil ta čas v bolnišnici še vedno v smrtni nevarnosti. Na francoski strani Montblanca je nekega ruskega planinca padajoče kamenje do smrti pobilo, kot je sporočila policija iz Chamonixa.

Ta konec tedna je zaradi podhlajenosti in popolne izčrpanosti umrl neki 30-letni planinec. Njegov gorniški tovariš, ki je to noč dobil hude omrzline po rokah, je šele dan pozneje med dolгим tavanjem po gorskem svetu naletel na nekega britanskega planinca. Ta je po mobilnem telefonu, ki ga je imel s seboj, alarmiral gorsko reševalno službo. Oba planinca sta bila opremljena samo za lepo vreme. Kmalu po prihodu v gore ju je že v četrtek presenetilo deževje in severni veter, kot je sporočila visokogorska policija in kot je bilo potem objavljeno v časniku Neue Zürcher Zeitung.

V Alpah, tudi v slovenskih, je letošnje poletje spet umrlo veliko ljudi. Gorski reševalci bodo pozneje analizirali vzroke. Planinski vestnik pa ponatiskuje reportažo iz nemškega dnevnika Süddeutsche Zeitung: saj je pravzaprav povsod v Alpah enako. (Op. ur.)

NESREČE SE PAČ DOGAJAJO

Tukaj je pravi gorski raj in tukaj ljudje izžarevajo zelo samosvojo trdo naravo. Župnik v kraju **Josef Hurton** na primer pripoveduje, kako so ga pred časom poklicali k nekemu ponesrečenemu v gorah. Neki razmeroma debel možak je padel v ledeniško razpoko, ki se je za vhom zelo hitro zožila. Hurton je sedel v sobi v župnišču in je z nekaj zamahi rok preprosto pojasnil, kaj je to pomenilo: mož se je zagozdil in ker je na nesrečo imel na sebi kratke hlače, se je s kožo prilepil na led. Hitro je bilo poleg nekaj reševalcev, spustili so se do njega in ga poskusili potegniti ven s pomočjo cepinov in vroče vode, s katero so polivali led, da bi se ob njem stalil. Župnik je pripovedoval, da je bil moški popolnoma nepoškodovan, samo zagozdil se je, »resen, miren mož, zelo dobro in razločno sem se lahko pogovarjal z njim; sploh ni bil paničen«. Hurton je to pripovedoval popolnoma sproščeno, skorajda blago, nekako tako, da bi bilo mogoče z gotovostjo pričakovati srečen konec. Kako dolgo da je v celoti trajalo reševanje? Ne, žal ga je bilo treba končati po dveh urah, ko je mož umrl, »zaradi kolapsa nemara, škoda pač; preprosto ni bilo mogoče nič storiti«.

Ali pa **Olaf Reinstadler**, mlad, zelo športno delujoč mož, ki se je rodil tukaj v Suldnu na Južnem Tirolskem, tukaj zrasel in ki živi skupaj s starši ter brati in sestrami v veliki hiši in dela spodaj v pekarni in zgoraj v penzionu, kar je vse skupaj družinsko podjetje. Pripoveduje o neki gorski reševalni akciji. Konec tedna je bil zaposlen, ko je prišlo sporočilo: padec na Ortlerju, skoraj 4000 metrov visokem velikanu. Trije planinci so bili na poti in enega je zadelo. Druga dva sta natančno opisala kraj nesreče. Glede na ta opis helikopter ni prišel v